DE ZAAK

Strengere handhaving schijnzelfstandigheid in 2026

Hoe je je als zzp’er of werkgever écht aan de regels houdt

Inhoudsopgave

3 Introductie

4 Wat is schijnzelfstandigheid en waarom is dit nu relevant?

6 Wat zijn de risico's voor zzp'ers en opdrachtgevers in 2025?

7 Nieuwe realiteit: checklist voor zzp'ers (2025-proof)

8 Checklist voor opdrachtgevers in 2025

9 Conclusie & aanbevelingen

Werk je als zzp’er of huur je zelfstandigen in? Dan moet je scherp zijn op de regels rondom arbeidsrelaties. Sinds 1 januari 2025 is de Belastingdienst weer actief gaan handhaven op schijnzelfstandigheid, en in 2026 wordt die lijn doorgezet. Tegelijkertijd verschuift het juridische speelveld. Het Deliveroo-arrest introduceerde nieuwe normen, waardoor de klassieke criteria van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA) minder leidend zijn.

In deze whitepaper leggen we uit wat deze ontwikkelingen voor jou betekenen, hoe je schijnzelfstandigheid herkent en voorkomt, en hoe je op basis van recente rechtspraak en praktijkcriteria de juiste keuzes maakt.

DE ZAAK

Wat is schijnzelfstandigheid en waarom is dit nu extra relevant?

Schijnzelfstandigheid betekent dat iemand werkt als werknemer, maar op papier wordt ingehuurd als zelfstandige. Dit leidt tot risico's voor de sociale zekerheid én voor ondernemers die (onbedoeld) de regels overtreden.

De Wet DBA, ingevoerd in 2016, had als doel deze praktijken tegen te gaan. Jarenlang was de handhaving beperkt. Sinds 2025 is de Belastingdienst strenger gaan controleren, met correcties, naheffingen en – vanaf 2026 – ook boetes.

Toch is de Wet DBA niet langer het enige kader.

HET DELIVEROO-ARREST (HR, MAART 2023)

Het Deliveroo-arrest ging over bezorgers van Deliveroo die werkten met een overeenkomst van opdracht, maar feitelijk werkten volgens een arbeidsovereenkomst. De Hoge Raad bepaalde dat de bedoeling van partijen minder belangrijk is dan de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden. Zelfs als een opdrachtovereenkomst als 'zzp' is opgesteld, kan er alsnog sprake zijn van een arbeidsovereenkomst.

Bijvoorbeeld als:

- de werkinhoud en werktijden worden bepaald door de opdrachtgever (arbeid);
- er sprake is van economische afhankelijkheid (loon);
- en de opdrachtnemer feitelijk weinig vrijheid heeft (gezagsverhouding).

Gevolg: het zwaartepunt ligt op hoe er gewerkt wordt, niet op wat er contractueel is vastgelegd.

DE VERVAGENDE ROL VAN DE WET DBA

Hoewel de Wet DBA formeel blijft bestaan, handhaaft de Belastingdienst sinds 2025 op basis van het Handhavingsplan arbeidsrelaties, waarin de inzichten van het Deliveroo-arrest zijn verwerkt. In de praktijk wordt steeds vaker gekeken naar de algemene civielrechtelijke beoordeling van arbeidsrelaties. De klassieke drie criteria (arbeid, loon, gezag) blijven belangrijk, maar worden genuanceerder ingevuld.

Rechters kijken ook naar:

- duur en exclusiviteit van de samenwerking;
- commerciële risico's voor de opdrachtnemer;
- de mate van integratie in de organisatie van de opdrachtgever.

Update: Wet VBAR

In 2026 zou de Wet Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (VBAR) in werking moeten treden. Deze wet introduceert o.a. een rechtsvermoeden van een arbeidsovereenkomst bij een uurtarief onder een bepaalde grens. Hierdoor verandert het speelveld opnieuw, vooral voor sectoren met veel flexibel werk. Maar er is veel kritiek op dit wetsvoorstel, voorlopig is nog niet bekend of én wanneer deze wet er komt.

Wat zijn de risico’s voor zzp’ers en opdrachtgevers in 2026?

Als de Belastingdienst (of rechter) oordeelt dat er sprake is van schijnzelfstandigheid:

- **moeten opdrachtgevers alsnog loonheffing en sociale premies betalen;**
- **raken zzp’ers belastingvoordelen kwijt, zoals de zelfstandigenaftrek;**
- **en ontstaat reputatieschade of zelfs juridische aansprakelijkheid.**

De focus van de Belastingdienst ligt nog steeds op risicosectoren zoals platformwerk, zorg, bouw en onderwijs. Maar ook reguliere samenwerkingen worden nauwkeuriger bekeken

OOK IN 2026 NOG GEEN BOETES BIJ SCHIJNZELFSTANDIGHEID

De Belastingdienst blijft ook in 2026 terughoudend met boetes bij schijnzelfstandigheid. Het kabinet verlengt onder grote druk toch deels de zogeheten zachte landing bij de handhaving op schijnzelfstandigheid. Dat betekent dat zzp’ers en hun opdrachtgevers ook in 2026 geen verzuimboetes krijgen als de Belastingdienst vaststelt dat er feitelijk sprake is van loondienst.

Het uitstel betekent nadrukkelijk níet dat alles vrijblijvend is. De Belastingdienst kan ook in 2026 naheffingen loonbelasting opleggen, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025. Ten opzichte van 2025 is een groot verschil dat de Belastingdienst vanaf 2026 wel vergrijpboetes kan opleggen bij bewuste en ernstige overtredingen.

Nieuwe realiteit: checklist voor zzp’ers (2026-proof)

Met deze checklist zorg je er als zzp’er voor dat je aan de regels voldoet. Zo voorkom je problemen met de Belastingdienst.

1. ZORG VOOR MEERDERE OPDRACHTGEVERS

Laat je onafhankelijkheid zien, werk niet langdurig exclusief voor één partij.

2. BEPAAL ZELF JE WERKTIJDEN EN WERKWIJZE

Houd vast aan je autonomie in de uitvoering.

3. INVESTEER IN ZICHTBAARHEID EN ACQUISITIE

Denk aan een website, KvK-inschrijving, marketing.

4. GEBRUIK EIGEN MIDDELEN

Zoals laptop, auto, softwarelicenties - vermijd afhankelijkheid.

5. STEL EEN DUIDELIJKE OVEREENKOMST OP

Geen modelcontract meer, maar een duidelijke overeenkomst van opdracht op maat, met praktijkafspraken.

6. ZORG VOOR EEN KLOPPENDE ADMINISTRATIE

Toon je ondernemerschap in je boekhouding.

7. KEN DE NIEUWE TOETSINGSKADERS

Raadpleeg juridische tools én blijf op de hoogte van uitspraken.

Checklist voor opdrachtgevers in 2026

Met deze checklist zorg je er als opdrachtgever voor dat je aan de regels voldoet. Zo voorkom je problemen met de Belastingdienst.

1. VOORKOM GEZAGSVERHOUDING

Geef zzp'ers de ruimte, instrueer niet zoals bij personeel.

2. BEOORDEEL PER SITUATIE OPNIEUW

Let op rol, duur, werkinhoud, afhankelijkheid.

3. LEG AFSPRAKEN GOED VAST

In een maatwerk overeenkomst van opdracht, inclusief praktijkverantwoording.

4. BRENG ORGANISATIEBEWUSTZIJN OP PEIL

Train HR en managers over het verschil tussen loondienst en zelfstandigheid.

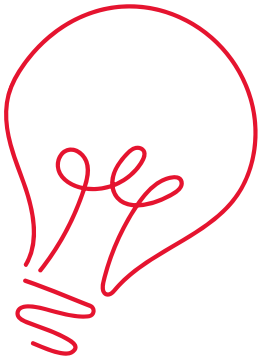
5. GEBRUIK DE NIEUWSTE TOOLS EN SCANS

Bijvoorbeeld: beoordelingarbeidsrelatie.nl of de keuzehulp voorkomen van schijnconstructies

Conclusie & aanbevelingen

Conclusie: ondernemen in 2026 betekent extra alertheid

De handhaving op schijnzelfstandigheid is een feit, en het juridische speelveld wordt strakker. Werk je met of als zzp'er? Dan zijn duidelijke afspraken én een goede uitvoering in de praktijk essentieel.

✓ Gebruik de Scan Schijnzelfstandigheid van De Zaak om te checken of je risico loopt.

Deze whitepaper is mogelijk gemaakt door: De Zaak

De Zaak is al 30 jaar een begrip in ondernemend Nederland. Eerst als magazine, later als online-uitgever van al het nieuws dat voor ondernemers écht belangrijk is.

Wij zijn ervan overtuigd dat ondernemers zich moeten kunnen focussen op hun onderneming voor een maximale impact op de wereld om hen heen. Maar in een steeds veranderd ondernemersklimaat, is het moeilijk om alle "randzaken" op orde te hebben.

Daarom maakt De Zaak deze complexe materie weer simpel en begrijpelijk.

Zodat jij weer zorgeloos kan ondernemen!

DE ZAAK